

BILL BRYSON, născut în SUA, a lucrat ca jurnalist și a fost rector al Universității Durham din Marea Britanie. Este autorul mai multor jurnale de călătorie și al unui bestseller de știință popularizată, *A Short History of Nearly Everything*, care a fost distins cu Aventis Prize și Descartes Science Communication Prize. La Editura Polirom, de același autor au mai apărut *Acasă. O istorie a vieții private* (2012) și *De cealaltă parte a lumii. Călătorind prin Australia* (2014).

Bill Bryson, *A Walk in the Woods*

Copyright © Bill Bryson 1997
All rights reserved

© 2015 by Editura POLIROM, pentru ediția în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvîrșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezentă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © Jeffery Campbell/Dreamstime.com

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

BRYSON, BILL

O plimbare în pădure: redescoperind America pe cărările Munților Apalași / Bill Bryson;
trad. de Marius-Adrian Hazaparu. – Iași: Polirom, 2015

ISBN print: 978-973-46-5126-9
ISBN eBook: 978-973-46-5308-9
ISBN PDF: 978-973-46-5309-6

I. Hazaparu, Marius-Adrian (trad.)

913(73)(23 Munții Apalași)
821.111-992

Printed in ROMANIA

BILL BRYSON

O PLIMBARE ÎN PĂDURE

Redescoperind America
pe cărările Munților Apalași

Traducere de Marius-Adrian Hazaparu

POLIROM
2015

Capitolul 1

Nu mult după ce m-am mutat cu familia într-un orașel din New Hampshire, m-am nimerit pe o cărare ce dispărea în pădurea de la marginea orașului.

Un indicator anunță că nu era vorba despre o cărare oarecare, ci despre faimosul Appalachian Trail. Întinzîndu-se pe vreo 3.500 de kilometri de-a lungul coastei de est a Americii, prin seninii și ademenitorii Munți Apalași, poteca aceasta e mama tuturor drumețiilor lungi. Numai bucata din Virginia e de două ori mai lungă decât Pennine Way. Din Georgia pînă în Maine, poteca străbate 14 state, trecînd prin munți dolofani și atrăgători care chiar prin numele lor – Blue Ridge (Culmea Albastră), Smokies (Munții Fumurii), Cumberlands (Ținuturile Cumbriilor), Catskills (Pîrîul Lincșilor), Green Mountains (Munții Verzi) și White Mountains (Munții Albi) – parcă te invită la o plimbare. Cine ar putea să pronunțe cuvintele „Marii Munți Fumurii” sau „Valea Shenandoah” și să nu simtă o dorință nepotolită – aşa cum a spus cîndva naturalistul John Muir – „de a pune o pîne și o livră de ceai într-o traistă veche și de a sări gardul din spatele casei”?

Și iat-o în fața mea, invitată pe neașteptate, șerpuind periculos de seducător prin plăcuta comunitate din New England în care eu abia mă stabilisem. Mi se părea ceva aşa de extraordinar – ideea că aş putea să plec de acasă și să merg pe jos 2.900 de kilometri prin pădure pînă în Georgia sau s-o iau în direcția cealaltă și să mă cără pe asprii și colțuroșii White Mountains pînă la legendara provă a muntelui Katahdin plutind în mijlocul pădurii la 700 de kilometri spre nord într-o sălbăticie pe care puțini au văzut-o. O voce înăuntru meu mi-a spus: „Sună mișto. Hai s-o facem!”.

Mi-am alcătuit o listă de motive. M-ar aduce din nou în formă după ani de trîndăveală. Mi-ar fi de folos – nu eram foarte sigur în ce fel anume, dar eram sigur totuși – să învăț să-mi port singur de grijă în sălbăticie. Cînd băieții în pantaloni de camuflaj și șepci de vînătoare se adună la restaurantul Patru Ași vorbind despre lucruri însăpăimîntătoare făcute sub cerul liber, nu m-aș mai simți ca un papă-lapte. Voiam și eu puțin din înfumurarea pe care o capeți atunci cînd poți să privești spre orizontul îndepărtat cu ochi ca sculptați în granit și să rostești rar, bărbătește: „Da, m-am căcat în pădure”.

Și mai era un motiv și mai convingător de-a pleca. În Munții Apalași se află una dintre cele mai mari păduri cu arbori de esență tare – un vestigiu al celei mai bogate și mai diversificate suprafețe împădurite care a binecuvîntat vreodată zona cu climă temperată –, iar pădurea aceasta este în pericol. Dacă temperatura globală crește cu patru grade Celsius în următorii 50 de ani, cum e foarte posibil, atunci întreaga regiune sălbatică a Apalașilor mai jos de New England ar putea deveni savană. Deja copaci mor într-un număr care nu se cunoaște exact, dar, oricum, este însăpăimîntător de mare. Ulmii și castanii au dispărut de mult, falnicul tsuga și cornii înflorîți sînt pe ducă, iar molizii roșii și brazii Fraser, hîcorii, sorbii și arțarii argintii i-ar putea urma. În mod clar, dacă există un moment propice pentru a mă aventura în această sălbăticie unică, acum era acel moment.

Așa că m-am hotărît s-o fac. Mai nesăbuit, mi-am anunțat intenția – le-am spus prietenilor și vecinilor, l-am informat încrezător și pe editorul meu și i-am anunțat pe toți cei care mă cunoșteau. Apoi am cumpărat niște cărți și-am stat de vorbă cu oameni care făcuseră traseul pe de-a-neregul sau parțial și treptat am ajuns să-mi dau seama că asta era cu mult peste – cu mult peste – tot ceea ce mai încercasem pînă atunci.

Aproape toți cei cu care am vorbit știau vreo poveste însăpăimîntătoare în care era vorba despre o cunoștință naivă ce pornise pe traseul ăsta plină de speranțe și cu bocanci noi și se întorsese împleticindu-se după două zile, cu un linx bine ancorat în cap sau picurîndu-i sînge dintr-o mînecă goală și șoptind cu glas răgușit „Ursul!” înainte de a se cufunda într-un leșin chinuit.

Pădurile erau pline de pericole – șerpi cu clopoței, mocasini de apă și cuiburi de șerpi-mocasini; lincși, urși, coioți, lupi și mistreți; țărănoi țăcăniți, dezechilibrați de cantitățile enorme de rachiu de porumb contrafăcut și generațiile de sex complet neortodox; sconși, ratoni și veverițe turbate; furnici de foc nemiloase și nesătula muscă neagră; iederă otrăvitoare, scumpe, salamandre veninoase; chiar și câte un elan rătăcit, înnebunit fără cale de scăpare de un vierme parazit care și face cuib în creierul lui și-l amețește în aşa hal, încît acesta se apucă să-i fugărească pe bieții drumeți pe pajiști izolate și însorite pînă la lacurile glaciare.

Ti se pot întîmpla lucruri de-a dreptul de neînchipuit acolo. Am auzit de un tip care ieșise din cort să se pișe în toiul nopții și atunci s-a năpustit asupra lui o bufniță mioapă – ultima dată cînd bărbatul și-a văzut scalpul, acesta atîrnă în niște gheare frumos conturate pe fundalul lunii pline – și de o tînără care a fost trezită din somn simțind o gîdilitură unduitoare pe burtă, iar cînd s-a uitat în sacul de dormit, a văzut un șarpe-mocasin cuibărindu-se la cald, între picioarele ei. Am auzit patru povești diferite (relatațe de fiecare dată cu chicotelii) despre turiști și urși care au împărțit același cort pentru cîteva momente pline de confuzie și agitație; despre oameni care au fost pulverizați pe neașteptate („N-a mai rămas din el decît o urmă de arsură”) de fulgere de mărimea unui om, prinși fiind de vreo furtună stîrnită din senin pe o creastă mai înaltă; despre corturi strivite de copaci sau purtate în prăpăstii de șuvoaie de ploaie și parașutate în vâi adînci sau înghițite de vreo viitoră puternică; despre drumeți fără număr a căror ultimă experiență a fost un cutremur însotit de gîndul năucitor: „Și acum ce p...”.

Dacă cîteam niște cărți ușoare de aventuri, nu-mi trebuia prea multă imaginație ca să-mi închipui împrejurări în care aş fi fost încanjurat de lupi care, îmboldiți de foame, se apropiie tot mai mult, m-aș fi împleticit și mi-aș fi sfîșiat hainele de pe mine fiind mușcat de furnici de foc sau aş fi încremenit la vederea unei tufe însuflătite înaintînd spre mine, ca o torpilă prin apă, înainte să fiu dat de-a berbeleacul de un mistreț mare cît o canapea, cu niște ochi reci ca niște mărgele, un guițat sfredelitor și o poftă neostoită să muște din carne rozalie, grăsuță și molcuță de orășean.

Apoi, în pădure mai pîndeau și toate bolile lumii – *Giardia lamblia*, encefalita ecvină de est, febra pătată a Munților Stîncoși, boala Lyme, *Helicobacter pylori*, *Ehrlichia chaffeensis*, schistosomiazis, bruceloză și shigeloză, ca să nu dau decît cîteva exemple. Encefalita ecvină de est, cauzată de pișcătura unui țîntar, atacă creierul și sistemul nervos central. Dacă ești foarte norocos, poți spera să-ți petreci restul vietii proptit într-un scaun cu o bavețică la gît, dar de regulă este letală. Nu există nici un leac cunoscut. Nu mai puțin impresionantă e și boala Lyme, care se transmite prin mușcătura unei căpușe mai mici decât gămălia unui ac. Dacă nu e depistată, poate persistă în stare latentă în corpul uman ani de-a rîndul înainte să explodeze într-un caleidoscop de boli. Boala asta e pentru cel care vrea să experimenteze totul. Simptomele încep cu dureri de cap, oboseală, febră, frisoane, dificultăți de respirație, amețeală și dureri crunte în extremități, apoi continuă cu aritmii cardiace, paralizie facială, spasme musculare, deficiențe mentale severe, pierderea controlului asupra funcțiilor fiziologice și – deloc surprinzător în situația dată – depresie cronică.

Apoi mai e și familia de organisme, despre care se cunoaște foarte puțin, a hantavirusurilor, care colcăie în aburul microscopic de deasupra fecalelor șoareciilor și șobolanilor și ajung în sistemul respirator uman prin aspirarea de către ghinionistul ce-și vîră nasul prea aproape de ele – să zicem, întinzîndu-se să doarmă într-un loc de unde tocmai au zbughit-o niște șoareci infectați. În 1993, un singur focar de hantavirus a omorît 32 de oameni în sud-vestul Statelor Unite, iar în anul următor boala a făcut prima victimă pe Appalachian Trail, cînd un excursionist a contractat-o după ce a dormit într-un „adăpost infestat de rozătoare”. (Toate adăposturile de pe traseu sînt infestate de rozătoare.) Dintre virusuri, numai cel al rabiei, Ebola și HIV sînt cu siguranță letale. Nici în aceste cazuri nu există tratament.

În sfîrșit, pentru că vorbim de America, există și posibilitatea permanentă de a fi omorît. Din 1974, cel puțin nouă excursioniști – numărul real depinde de sursa pe care o consultă și de cum definești excursionistul – au fost uciși pe acest traseu. Două tinere aveau să moară chiar în timp ce eram și eu acolo.

Din varii motive practice, care în principal au legătură cu iernile lungi și aspre din nordul statului New England, nu sînt prea multe luni pe an în care traseul poate fi parcurs. Dacă pornești de la capătul nordic, de la Mount Katahdin din statul Maine, trebuie să aștepți pînă la sfîrșit de mai sau pînă în iunie să se topească zăpezile. Dacă, în schimb, pleci din Georgia și te îndreptă spre nord, trebuie să-ți programezi excursia în aşa fel încît s-o închei înainte de jumătatea lunii octombrie, cînd reîncep ninsorile. Cei mai mulți călătoresc de la sud la nord primăvara, perioada ideală pentru a evita arșița din toiul verii și cele mai enervante și mai contagioase dintre insecte. Intenția mea era să pornesc din sud la început de martie. Am rezervat șase săptămîni pentru prima etapă.

Interesant este că lungimea Appalachian Trail nu se cunoaște cu exactitate. Serviciul Parcurilor Naționale din SUA, care iese în mod constant în evidență în diverse moduri îngrijorătoare, reușește într-o singură broșură să spună că lungimea traseului e de 3.468 de kilometri și de 3.540 de kilometri. În ghidurile oficiale Appalachian Trail, un set de 11 cărți, fiecare ocupîndu-se de un stat sau de o secțiune anume, apar lungimi diferite – 3.450 de kilometri, 3.455 de kilometri, 3.474 de kilometri și „peste 3.460 de kilometri”. În 1993, Conferința Appalachian Trail, autoritatea de administrație, a stabilit lungimea potecii ca fiind de exact 3.454,77 kilometri, apoi a schimbat-o pentru vreo doi ani cu formularea mai vagă „peste 3.460 de kilometri”, dar recent a revenit cu o precizie încrezătoare la lungimea de 3.476,50 kilometri. În 1993, trei oameni au parcurs întregul traseu cu o roată de măsurat distanțe, rezultînd lungimea de 3.484,06 kilometri. Cam în aceeași perioadă, o măsurătoare atentă bazată pe un set complet de hărți ale Serviciului de prospectare geologică al Statelor Unite a stabilit că distanța este de 3.409,07 kilometri.

Sigur e că este un drum lung și că din orice capăt ai porni nu e ușor. Ca înălțime, vîrfurile de pe Appalachian Trail nu au nimic deosebit – cel mai înalt, Clingmans Dome din Tennessee, ajunge la puțin peste 2.000 de metri –, dar sînt destul de mari și de multe. Sînt mai mult de 350 de vîrfuri cu înălțimi de peste 1.500 de metri de-a lungul traseului și încă vreo mie prin preajmă. Într-o săptămînă

poți să traversezi 50 de munți cât Snowdon*. În total, îți ia cam cinci luni și cinci milioane de pași ca să străbați pe jos traseul de la un capăt la celălalt.

Și bineînțeles că pe Appalachian Trail trebuie să cari în spate tot ce ai nevoie. Poate parea la mintea cocoșului, dar pentru mine a fost puțin şocant să-mi dau seama că această călătorie n-avea să fie nici pe departe ca o plimbare prin Lake District, unde te pornești dimineața cu un rucsac în care ai niște mîncare la pachet și un exemplar din Wainwright, iar la sfîrșitul zilei cobori de pe dealuri și te retragi într-un han primitoar. Aici dormi sub cerul liber și-ți gătești singur mîncarea. Puțini oameni reușesc să ia cu ei sub 18 kilograme și, cînd cari după tine o asemenea greutate, credeți-mă, nici măcar pentru o clipă n-ai cum să uiți de ea. Una e să mergi pe jos 3.500 de kilometri și cu totul altceva să parcurgi aceiași 3.500 de kilometri cărind în spate un șifonier întreg.

*

Prima mea străfulgerare despre cât de descurajatoare avea să fie misiunea asta am avut-o atunci cînd m-am dus la magazinul local, Dartmouth Co-Op, ca să-mi cumpăr echipamentul. Fiul meu tocmai ce se angajase *part-time* acolo, aşa că primisem indicații stricte să mă port frumos. Mai concret, nu trebuia să spun sau să fac vreo tîmpenie, să probez ceva care ar fi presupus să-mi arăt burta, să spun „Îți bați joc de mine?” cînd voi fi informat cu privire la prețul vreunui produs, să fiu ostentativ de neatent cînd vînzătorul îmi va explica procedura corectă de întreținere sau îngrijire a unui produs și, mai presus de orice, să nu probez ceva aiurea, cum ar fi o căciulă de schi de damă, încercînd să par amuzant.

Mi s-a spus să-l caut pe Dave Mengle, pentru că el însuși făcuse o bună bucată a traseului pe jos și era un fel de enciclopedie ambulantă în privința activităților în aer liber. Mengle, un tip amabil și respectuos, putea vorbi probabil patru zile cap-coadă, cu pasiune, despre orice aspect privind echipamentul de drumeție.

* Snowdon este cel mai înalt munte din Țara Galilor, cu o altitudine de 1.085 de metri (n. tr.).

N-am mai fost niciodată atât de impresionat și de uluit în același timp. Am petrecut o după-amiază întreagă cotrobăind prin produsele lui. Îmi spunea lucruri de genul:

— Ei bine, cortul ăsta are o folie exterioară de pînză groasă de 70 de denieri, rezistentă la abraziune și cu țesătură antirupere. În schimb, și voi fi sincer cu tine în privința asta – și se apleca spre mine și-mi vorbea mai încet, pe un ton grav și sincer, de parcă mi-ar fi mărturisit că ar fi fost surprins cîndva într-o toaletă publică cu un marinăru –, tivurile sănt mai degrabă cusute simplu, nu prinse cu benzi în bie, și are gura cam strîmtă.

Cred că, întrucît i-am pomenit de faptul că am făcut ceva drumeții în Anglia, el a presupus că mă pricep cît de cît. N-am vrut să-l îngrijorez sau să-l dezamăgesc, aşa că, atunci cînd îmi punea întrebări de genul „Ce părere ai despre bețele de cort din fibră de carbon?”, dădeam din cap cu un mormăit trist, în semn de recunoaștere a faptului că părerile asupra acestei veșnic spinoase probleme sănt împărțite, și spuneam:

— Știi, Dave, n-am reușit niciodată să mă decid în privința asta – tu ce crezi?

Am dezbatut împreună și am reflectat cu multă seriozitate la meritele relative ale chingilor laterale de compresie, ale buzunărelor cu capac, ale buzunarelor pentru colțari, la diferențele dintre sistemele de transfer al greutății, sistemele de ventilație, plasele suspendate și ceva care se numea proporția decupajului occipital. Am făcut asta cu fiecare obiect. Pînă și în privința unui set de gătit din aluminiu am vorbit despre greutate, compactitate, dinamică termică și utilitate generală, care-ți pot ține mintea ocupată ore în sir. Printre toate astea am vorbit mult și despre drumeții în general, cel mai mult despre riscuri precum căderi de stînci, întîlniri cu urși, primusuri explodante și mușcături de șarpe, pe care el le-a descris cu ochii umeziți de un soi de înduioșare, înainte să revină la subiect.

Pe lîngă toate astea, a vorbit mult despre greutate. Mie mi s-a părut un fleac căruia i se acordă prea multă importanță să alegi un sac de dormit în loc de altul doar pentru că cîntărește cu 85 de grame mai puțin, dar, pe măsură ce echipamentul se tot aduna în jurul nostru, am început să înțeleg cum gramele se transformă în

kilograme. Nu mă aşteptasem să cumpăr atât de multe lucruri – aveam deja bocanci, un briceag milităresc și o husă din plastic pentru hartă, care se atîrnă de gît cu un şnur, aşa că îmi închipuisem că stăteam destul de bine la capitolul astă –, dar, cu cît vorbeam mai mult cu Dave, cu atît îmi dădeam mai bine seama că făceam cumpărături pentru o întreagă expediție.

Cele două mari şocuri au fost că totul era foarte scump – de fiecare dată cînd Dave dispărea în depozit sau se ducea să verifice o clasificare în denieri, eu mă uitam pe furiş la preţuri şi mă îngrozeam – şi că fiecare articol de echipament părea să aibă nevoie de alt articol de echipament. Dacă îți cumpărai un sac de dormit, aveai nevoie şi de un sac de compresie. Acesta costa 29 de dolari. Mi se părea ceva tot mai greu de digerat.

Cînd, după multă chibzuinţă serioasă, m-am decis asupra unui rucsac – un Gregory foarte scump, ultimul răcnet, adică genul acela de lucru pentru care nu are sens să te zgîrceşti –, mi-a spus:

— Şi-acum ce fel de curele vrei pentru astă?

— Poftim? am întrebat eu, dîndu-mi deodată seama că mă aflam în pragul acelei boli cunoscute sub numele de surmenaj al cumpărătorului.

Nu aveam de gînd să spun voios: „Dă-mi vreo şase din alea, Dave. A, iau şi opt din astea – la naiba, pune 12. Că doar o viaţă avem, nu?”. Mormanul de provizii care adineauri arăta plăcut de abundant şi palpitant – toate noi, toate ale mele! – părea dintr-odată împovărător şi extravagant.

— Curele, mi-a explicat Dave. Ştii, din alea ca să-ţi legi sacul de dormit şi alte lucruri.

— Dar nu se vinde cu tot cu curele? am spus eu pe alt ton, mai calm.

— A, nu.

Şi-a aruncat privirea spre un perete cu produse şi şi-a dus un deget la nas.

— Evident, o să ai nevoie şi de o husă de ploaie.

Am clipit.

— O husă de ploaie? De ce?

— Ca să fie apărat de ploaie.

Respectându-tema deosebită

— Rucsacul nu e impermeabil?

S-a strîmbat ca şi cînd ar fi făcut o distincţie extrem de delicată.

— Ei bine, nu chiar sută la sută...

Asta mi s-a părut din cale-afară.

— Pe bune? Producătorului nu i-a dat prin cap că oamenii s-ar putea să vrea să-şi ia rucsacurile cu ei afară din cînd în cînd? Poate chiar să meargă în drumeţie cu ele. Şi, oricum, cît costă rucsacul astă?

— 250 de dolari.

— 250 de dolari! Îți bați joc – dar m-am oprit şi-am schimbat tonul. Dave, vrei să spui că eu dau 250 de dolari pe un rucsac care nu are curele şi nu e nici impermeabil?

A încuvînătat din cap.

— Măcar are fund?

Mengle a zîmbitjenat. Nu-i stătea în fire să critice sau să devină agasat în lumea bogată şi promiţătoare a echipamentelor de camping.

— Curele avem în şase culori diferite, s-a oferit el să mă ajute.

Pînă la urmă am cumpărat echipament cît să pot angaja cu normă întreagă un sat de şerpaş – un cort de trei sezioane, o saltea de dormit autogonflabilă, oale şi cratiţe care se pun unele-n altele, tacîmuri pliabile, farfurie şi cană de plastic, un complicat purificator de apă actionat de o pompă, saci de compresie de toate culorile, bandă de etanşare, trusă de petice, sac de dormit, cordeline, bidoane pentru apă, pelerină de ploaie, chibrituri rezistente la apă, husă protectoare pentru rucsac, un breloc busolă/termometru cam de fişe, un primus pliabil care, sincer, părea periculos, o butelie de gaz şi încă una de rezervă, o lanternă *hands-free* pe care o porţi pe cap ca pe o lampă de miner (asta mi-a plăcut foarte mult), un cuţitou cu care să omor urşi şi tărănoi, izmene şi bluze termice, patru bentiţe şi multe alte lucruri, pentru unele trebuind să mă întorc şi să întreb la ce foloseau exact. Am spus stop cînd a venit vorba să cumpăr o folie de sol de firmă care costa 59,95 dolari, ştiind că puteam să iau cu cinci dolari o prelată pentru gazon de la K-mart. Am refuzat şi o trusă de prim-ajutor, o trusă de cusut, o trusă pentru muşcături de şarpe, un fluier care costa 12 dolari şi o lopătică portocalie din plastic cu care să-ţi îngropi fecalele, pe motiv că acestea nu erau necesare, că erau prea scumpe sau de-a dreptul

ridicole. Lopata portocalie în special părea să strige: „Ageamiu! Pămpălău! La o parte, vine dl Bobocel!”.

Apoi, ca să termin odată și să-mi iau de-o grija, m-am dus la librăria locală și mi-am cumpărat cărți – *Ghidul excursionistului, La pas pe Appalachian Trail*, mai multe cărți despre animale și plante sălbaticice și despre științele naturii, o istorie geologică a traseului scrisă de un autor cu un nume delicios, V. Collins Chew, și setul complet, mai sus menționat, al ghidurilor Appalachian Trail, constând în 11 volume broșate și 59 de hărți de diferite mărimi, stiluri și scări, acoperind întreaga potecă, de la Springer Mountain la Mount Katahdin, la prețul ambițios de 233,45 dolari setul. Cînd mă îndreptam spre ieșire, am zărit o carte intitulată *Cînd atacă ursul: despre cauze și cum să-l evităm*, am deschis-o la întâmplare, am dat peste fraza „Acesta e un exemplu elocvent al tipului de incident în care un urs negru vede o persoană și decide să încerce s-o omoare și s-o mânânce” și-am pus-o și pe asta în coșul de cumpărături.

Am dus toate acestea acasă și le-am cărat la subsol făcînd mai multe drumuri. Erau atât de multe lucruri, aproape toate fiindu-mi nefamiliale din punct de vedere tehnologic, încît treaba asta părea deopotrivă palpitantă și descurajatoare, dar mai mult descurajatoare. Mi-am pus pe cap lanterna frontală, de-al dracului, am scos cortul din husa lui de plastic și l-am montat pe podea. Am desfăcut salteaua de dormit autogonflabilă și-am împins-o înăuntru, apoi noul sac de dormit. Apoi m-am tîrît înăuntru și am stat acolo destul de mult ca să probez spațiul acela complet nou pentru mine, scump, închis, cu un miros nou, ciudat, care avea să devină curînd casa mea departe de casă. Am încercat să-mi imaginez că stau întins nu într-un subsol, lîngă huruitul reconfortant, prietenos și blînd al cazanului de încălzire, ci afară, într-o trecătoare din niște munți înalți, ascultînd zgomotul vîntului și al copacilor, urletul singuratic al unor făpturi ca niște ciîni, șoapta aspră cu accent de muntean din Georgia spunînd: „Hei, Virgil, am dat de unul aici. Mai ști unde-i frînghia?”. Dar n-am putut.

Nu mă mai aflasem într-un astfel de spațiu de pe vremea cînd îmi făceam ascunzători din pături și mese pliabile, pe la 9 ani. Era

destul de confortabil și, odată ce te obișnuiai cu miroslul – despre care am crezut, în naivitatea mea, că în timp va dispărea – și cu faptul că materialul făcea ca totul în interior să capete o nuanță verzuie, bolnăvicioasă, ca lumina pe care o emite ecranul radarului, nu era chiar aşa de rău. Poate puțin claustrofobic, miroslind cam ciudat, dar intim și rezistent.

N-avea să fie aşa de rău, mi-am spus. Dar în secret știam că mă înșelam.

Capitolul 2

În după-amiaza zilei de 5 iulie 1983, trei supraveghetori adulți și un grup de copii și-au instalat tabăra într-un loc bine-cunoscut de lîngă Lacul Canimina, în înmiresmata pădure de pini din vestul Québecului, la vreo 130 de kilometri nord de Ottawa, în parcul provincial La Vérendrye. Au pregătit cina și după aceea, aşa cum spune la manual, și-au sigilat mîncarea într-o pungă și-au dus-o în pădure la vreo 30 de metri mai încolo, unde au agățat-o deasupra solului între doi copaci, ca să nu ajungă urșii la ea.

Pe la miezul nopții, un urs negru a început să dea tîrcoale taberei, a ochit punga cu mîncare și-a dat-o jos urcîndu-se în unul din copaci și rupînd o creangă. A furat mîncarea și a plecat, dar s-a întors peste o oră, de data asta intrînd în tabără, atras de mirosul ademenitor de mîncare gătită care intrase în hainele și părul excursiонiștilor, în sacii lor de dormit și în materialul corturilor. Avea să fie o noapte lungă pentru grupul de la Canimina. Ursul a intrat în tabără de trei ori între miezul nopții și 3.30 dimineață.

Imaginați-vă, dacă vreți, cum e să stai singur pe întuneric, întins într-un cort micuț, despărțit de aerul rece al nopții doar de cîțiva microni de nylon tremurător, ascultînd cum un urs de 200 de kilograme umblă prin preajmă. Imaginea-vă că îl auziți cum morătie încet și adulmecă cine știe ce, că auziți zângănitul caserolelor răvășite și clefăuiturile ursului, pașii lui apăsați și respirația grea, fișiițul cortului cind îl atinge în trecere. Imaginea-vă ūvoiul fierbinte de adrenalina, furnicăturile acelea neplăcute de pe brațe atunci cind, brusc, împinge brutal cu botul la baza cortului, fragilul vostru adăpost care se zgîltie alarmant atunci cind cotrobăie prin rucsacul pe care l-ați rezemat neglijent la intrarea în cort – și vă aduceți dintr-odată aminte că în buzunar este un baton de Snickers. Urșilor tare le mai place Snickers, aşa ați auzit.

Iar mai apoi gîndul negru – o, Doamne! – că poate ați luat batonul de Snickers înăuntru și că e pe undeva pe-aici, la picioarele voastre sau sub voi – o, la naiba, aici e! Capul mormâitor împunge încă o dată cortul, de data asta aproape de umerii voștri. Se clatină și mai tare. Apoi liniște, o liniște foarte lungă, și – stai, șșșșș... da! – sentimentul de eliberare imposibil de exprimat în cuvinte, atunci cînd vă dați seama că ursul s-a retras spre celălalt capăt al taberei sau s-a întors în pădure, tîrșîndu-și picioarele. Vă spun de pe-acum. Eu n-ăs putea suporta asta.

Imaginați-vă aşadar cum trebuie să fi fost pentru bietul David Anderson, de 12 ani, cînd, la 3.30 dimineața, la a treia incursiune, dintre toate corturile, al său a fost sfîșiat deodată, dintr-o lovitură, cu ghearele, iar ursul, înnebunit de miroslul intens, omniprezent de hamburger, și-a înfipt adînc colții într-un membru care se trăgea înapoi și l-a tîrît prin tabără și apoi în pădure pe băiat, care tipa și dădea din mîini și din picioare. În cele cîteva momente cât le-a luat celorlalți excuзиști să iasă din echipament – și imaginați-vă cum e să ieși din sacul de dormit care a devenit dintr-odata voluminos, să pui mîna pe o lanternă și pe ceva ce poate fi folosit drept bîtă, să desfaci fermoarul cortului cu degete neputincios de neîndemînătice și să iei urma animalului –, în acele cîteva momente, bietul David Anderson era deja mort.

Acum imaginați-vă că citiți o carte de non-ficțiune plină de asemenea povești – povești adeverate relatate la rece – chiar înainte de-a porni singur într-o drumeție în sălbăticia Americii de Nord. Cartea la care mă refer este *Cînd atacă ursul: despre cauze și cum să-l evităm*, scrisă de un profesor canadian pe nume Stephen Herrero. Dacă mai e și altceva de adăugat pe acest subiect, în cazul ăsta chiar nu vreau să știu. În noptile lungi de iarnă din New Hampshire, în vreme ce zăpada se așeza în troiene afară, iar nevastă-mea dormea liniștită lîngă mine, eu stăteam în pat cu ochii cît cepele, citind relatari detaliate despre oameni mușcați prin sacul de dormit, trași jos din copaci, ba chiar urmăriți fără nici un zgromot (nu știam că aşa ceva era posibil!) în timp ce se plimbau neștiutori pe poteci acoperite de frunze sau își răcoreau picioarele în pîrîiașe de munte. Oameni a căror unică greșelă fatală a fost să-și dea pe păr cu o picătură de gel parfumat, să mânînce carne succulentă, să-și pună

în buzunarul de la tricou un baton de Snickers pentru mai tîrziu, să facă sex, eventual să aibă menstruație sau orice amânunt care a stîrnit simțurile olfactive ale unui urs înfometat. Ori, că tot veni vorba, a căror greșelă fatală a fost pur și simplu că au avut foarte, foarte mult ghinion – la o cotitură au dat nas în nas cu un mascul morocănos care bloca poteca, scuturînd din cap, ori au intrat fără să-și dea seama pe teritoriul unui urs prea bătrîn sau prea leneș ca să vîneze o pradă mai iute.

E important să menționez fără întîrziere că există puține șanse ca un urs să atace pe Appalachian Trail. În primul rînd, ursul american cu adevărat însăcăpat, grizzly – *Ursus horribilis*, cum a fost atât de inspirat și de corect denumit –, nu-și are habitatul la est de Mississippi, ceea ce e o veste bună, pentru că urșii grizzly sunt mari, puternici și cumplit de irascibili. Cînd Lewis și Clark s-au aventurat în sălbăticie, au descoperit că nimic nu-i speria mai tare pe indieni ca ursul grizzly, și pe bună dreptate, din moment ce puteai ciurui un grizzly cu săgeți – pînă arăta ca un porc spinos – și el tot se apropiat de tine. Pînă și Lewis și Clark, cu tot cu puștile lor mari, au fost uluiți și tulburăți de faptul că poți să tragi asupra unui grizzly o salvă de gloanțe fără să-l clintești din loc.

Herrero relatează un incident care ilustrează bine natura aproape indestructibilă a unui grizzly. E vorba despre un vînător profesionist din Alaska pe nume Alexei Pitka, care a urmărit prin zăpadă un mascul mare și în cele din urmă l-a răpus cu un glonț bine întintit, drept în inimă, trăgînd cu o pușcă de calibră mare. Probabil că Pitka ar fi trebuit să aibă cu el un cartonaș pe care să scrie: „Întîi asigură-te că ursul e mort. Abia apoi lasă arma jos”. S-a apropiat precaut și a așteptat un minut sau două să vadă dacă ursul mai face vreo mișcare, iar cînd a constatat că nu mai mișcă, a rezemat arma de un copac – mare greșelă – și s-a apropiat ca să-și revendice premiul. Numai bine ce-a ajuns, că ursul s-a ridicat brusc, și-a înfipt colții în capul lui Pitka, ca și cum l-ar fi sărutat pătimăș, și dintr-o singură smucitură i-a smuls fața.

În mod miraculos, Pitka a supraviețuit. „Nu știu de ce am rezemat de copac blestemata aia de pușcă”, a spus el mai tîrziu. De fapt, a spus: „Mrffff mmmpg nnmmmm mfffffn”, căci nu mai avea buze, dinți, nas, limbă sau altceva din aparatul vocal.